

Księgowania w układzie problemowym w jednostkach finansów publicznych

Wydanie 3.

Przejdź do produktu na **ksiegarnia.beck.pl**

Spis treści

O Autorach	XXV
Wykaz skrótów	XXIX

Część I. Aktywa trwałe

Rozdział I. Ewidencja pierwszego wyposażenia obiektów budowlanych (<i>Sebastian Bach</i>)	3
1. Wyjaśnienie pojęć	3
2. Komentarz	3
2.1. Zakres podmiotowy stosowania zasady finansowania zakupu pierwszego wyposażenia ze środków na inwestycje	3
2.2. Zakres przedmiotowy stosowania zasady finansowania zakupu pierwszego wyposażenia ze środków na inwestycje	4
2.2.1. Pierwsze wyposażenie – zagadnienia problemowe	4
2.2.2. Obiekt budowlany – ujęcie księgowe	5
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	6
3.1. Zasady ogólne	6
3.2. Schemat księgowania z wyjaśnieniami	6
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	8
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi, w zakresie operacji finansowych i klasyfikacją budżetową	9
5.1. Powiązania z bilansem jednostki budżetowej	9
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi	10
5.3. Powiązania z klasyfikacją budżetową	11
Rozdział II. Nabycie samochodu przez jednostkę sektora finansów publicznych (<i>Izabela Świderek, Jarosław Jurga (pkt 2.9)</i>)	13
1. Wyjaśnienie pojęć	13
2. Komentarz	13
2.1. Wprowadzenie	13
2.2. Samochód jako środek trwały	14
2.3. Wartość początkowa samochodu	15

2.4. Zakup samochodu a prawo zamówień publicznych	16
2.5. Nabycie samochodu w efekcie umowy leasingu	17
2.6. Ulepszenie zakupionego samochodu	18
2.7. Zakup specjalistycznego samochodu przez jednostkę samorządu terytorialnego a VAT	20
2.8. Nakłady na bieżącą eksploatację samochodu	21
2.9. Nakłady na dodatkowe wyposażenie samochodu	22
2.9.1. Przyczepa samochodowa	22
2.9.2. Wyposażenie wozów strażackich	22
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	24
3.1. Ewidencja środków trwałych w jednostce budżetowej i samorządowym zakładzie budżetowym	24
3.2. Ewidencja zdarzeń dotyczących nabycia lub nieodpłatnego otrzymania samochodu przez jednostkę sektora finansów publicznych	25
3.3. Amortyzacja środka trwałego – samochodu	30
3.4. Samochód jako pomoc dydaktyczna	31
3.5. Ewidencja rozchodu samochodu	33
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	35
5. Powiązania ze sprawozdawczością i klasyfikacją budżetową	36
5.1. Powiązania z klasyfikacją budżetową	36
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi	37
5.3. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	37

Rozdział III. Ewidencja zespołów komputerowych (*Sebastian Bach, Jarosław Jurga*
(pkt 2.6, 3.3)) .....

1. Wyjaśnienie pojęć	39
2. Komentarz	40
2.1. Zespół komputerowy	40
2.2. Wartość początkowa zespołów komputerowych	41
2.3. Ulepszenie zespołów komputerowych	42
2.4. Umorzenie i amortyzacja zespołów komputerowych	43
2.5. Trwałe uszkodzenie zespołów komputerowych	44
2.6. Przełączanie elementów pomiędzy zestawami komputerowymi – polityka rachunkowości	44
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	46
3.1. Podstawy ewidencji zespołów komputerowych	46
3.2. Przykłady ewidencji zespołu komputerowego	47
3.3. Zmiany w zestawie komputerowym a ewidencja bilansowa i pozabilansowa	53
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	55
5. Powiązania ze sprawozdawczością i klasyfikacją budżetową	55

5.1. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	56
5.2. Powiązania z klasyfikacją budżetową	56
Rozdział IV. Ewidencja niskocennych środków trwałych w jednostce budżetowej i samorządowym zakładzie budżetowym (Izabela Świderek, Jarosław Jurga)	59
1. Wyjaśnienie pojęć	59
2. Komentarz	60
2.1. Wprowadzenie	60
2.2. Zasady uznania składników majątku za niskocenne	61
2.2.1. Kryteria określania wartości niskocennych składników majątku w przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości	61
2.2.2. Ewidencja wyposażenia	61
2.2.3. Ewidencja pozabilansowa	62
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	62
3.1. Ewidencja niskocennych składników majątku trwałego jednostki	62
3.2. Zwiększenie stanu posiadanych niskocennych środków trwałych	65
3.3. Zmniejszenie stanu posiadania niskocennych środków trwałych	68
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	69
5. Powiązania ze sprawozdawczością i klasyfikacją budżetową	70
5.1. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	70
5.2. Powiązania z klasyfikacją budżetową	72
Rozdział V. Pozabilansowa ewidencja środków trwałych, obcych środków trwałych i środków trwałych w likwidacji (Jarosław Jurga)	75
1. Wyjaśnienie pojęć	75
2. Komentarz	76
2.1. Wprowadzenie	76
2.2. Zasady gospodarowania pozostałymi środkami trwałymi	76
2.3. Zasady gospodarowania obcymi środkami trwałymi	77
2.4. Zasady likwidacji pozostałych środków trwałych	78
2.5. Ewidencja ilościowa, wartościowa i mieszana składników majątku trwałego jednostki	79
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	80
3.1. Pozabilansowa ewidencja składników majątku trwałego jednostki	80
3.2. Pozostałe środki trwałe	80
3.3. Obce środki trwałe	82
3.4. Środki trwałe w likwidacji	82
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	83
5. Powiązania ze sprawozdawczością i klasyfikacją budżetową	84
5.1. Powiązania ze sprawozdawczością finansową	84
5.2. Powiązania z klasyfikacją budżetową	85
Rozdział VI. Wartości niematerialne i prawne (Dorota Adamek-Hyska)	87

1. Wyjaśnienie pojęć	87
2. Komentarz	89
2.1. Charakterystyka typowych wartości niematerialnych i prawnych	89
2.1.1. Prawo autorskie i prawa pokrewne	89
2.1.2. Prawa do wynalazków	91
2.1.3. Prawa do patentów	92
2.1.4. Prawa do wzorów użytkowych	92
2.1.5. Prawa do wzorów przemysłowych	93
2.1.6. Prawa do znaków towarowych	93
2.1.7. Prawa do topografii układów scalonych	94
2.1.8. Licencje	94
2.1.9. <i>Know-how</i>	95
2.1.10. Koncesje	95
2.1.11. Koszty zakończonych prac rozwojowych	96
2.1.12. Wartość firmy	97
2.1.13. Podsumowanie	97
2.2. Wycena wartości niematerialnych i prawnych	99
2.2.1. Wartość początkowa wartości niematerialnych i prawnych	99
2.2.2. Amortyzacja i umarzanie wartości niematerialnych i prawnych	100
2.2.3. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości	103
3. Schematy księgowe z wyjaśnieniami	104
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	107
4.1. Sposób udokumentowania wartości niematerialnych i prawnych	107
4.2. Inwentaryzacja wartości niematerialnych i prawnych	107
5. Powiązania ze sprawozdawczością finansową oraz klasyfikacją budżetową	109
5.1. Powiązanie ze sprawozdawczością finansową	109
5.2. Powiązanie z klasyfikacją budżetową	111

Część II. Dochody

Rozdział I. Dotacje udzielane ze środków publicznych (<i>Mieczysława Cellary (pkt 1, 3, 4, 5), Wojciech Lachiewicz (pkt 2)</i>)	117
1. Dotacje – wyjaśnienie	117
2. Komentarz	119
2.1. Podstawa prawna udzielania dotacji	119
2.2. Przeznaczenie jako kluczowa cecha dotacji	120
2.3. Dotacje celowe	121
2.4. Dotacje przedmiotowe	121
2.5. Dotacje podmiotowe	121
2.6. Normatywne znaczenie definicji dotacji	122
2.7. Przepisy wspólne dotacjom	124
2.7.1. Zagadnienia wstępne	124

2.7.2. Wykonawcy budżetu jednostki samorządu terytorialnego w zakresie wydatków dotacyjnych	124
2.7.3. Rozliczanie dotacji jako czynność dokonywana przez beneficjenta i donatora	125
2.7.4. Zwrot dotacji do budżetu (windykacja obowiązku)	126
2.7.5. Udzielanie ulg w zakresie zobowiązań z tytułu zwrotu dotacji	127
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	128
3.1. Zasady ogólne ewidencji dotacji udzielanych ze środków publicznych przez jednostki otrzymujące dotacje	128
3.1.1. Uwagi ogólne	128
3.1.2. Prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji	130
3.2. Zasady ogólne ewidencji dotacji udzielanych ze środków publicznych przez jednostki przekazujące dotacje	131
3.2.1. Ewidencja na kontach syntetycznych	131
3.2.2. Ewidencja szczegółowa	131
3.2.3. Analityka w zakładowym planie kont	132
3.2.4. Odsetki należne naliczone za nieterminowe przekazanie dotacji	132
3.3. Ewidencja dotacji otrzymywanych przez jednostki samorządu terytorialnego	133
3.4. Ewidencja dotacji udzielanych przez jednostkę samorządu terytorialnego	138
3.5. Ewidencja dotacji udzielanych z funduszy celowych	142
3.6. Ewidencja dotacji otrzymywanych przez samorządowe zakłady budżetowe	142
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	144
5. Powiązanie ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi i klasyfikacją budżetową	145
Rozdział II. Subwencje (Izabela Świderek (pkt 1, 2), Agnieszka Pawlikowska (pkt 2), Ewa Czechowicz (pkt 2), Mieczysława Cellary (pkt 3, 4, 5))	149
1. Wyjaśnienie pojęć	149
2. Komentarz	149
2.1. Cechy subwencji	149
2.2. Subwencja ogólna	151
2.3. Część wyrównawcza subwencji ogólnej	152
2.3.1. Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	152
2.3.2. Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów	153
2.3.3. Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw	154
2.4. Część równoważąca subwencji ogólnej	155
2.4.1. Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	155
2.4.2. Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów	156
2.5. Część oświatowa subwencji ogólnej	157
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	160

4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	163
5. Powiązanie ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi i klasyfikacją budżetową	163
5.1. Powiązania z klasyfikacją budżetową	163
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	164
5.3. Powiązania ze sprawozdawczością budżetową i z operacji finansowych	164
Rozdział III. Ewidencja udziałów jednostki samorządu terytorialnego we wpływach dochodów budżetów państwa oraz dochodów z tytułu podatków i opłat pobieranych przez urzędy skarbowe na rzecz jednostek samorządu terytorialnego (Mieczysława Cellary)	167
1. Wyjaśnienie pojęć	167
2. Komentarz	168
2.1. Rodzaj i wysokość dochodów pobieranych przez urzędy skarbowe na rzecz jednostki samorządu terytorialnego	168
2.2. Zasady przekazywania do jednostki samorządu terytorialnego dochodów z tytułu podatków i opłat oraz udziałów jednostki samorządu terytorialnego we wpływach dochodów budżetu państwa pobieranych przez urzędy skarbowe	171
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	172
3.1. Dochody z tytułu podatków i opłat oraz udziały jednostki samorządu terytorialnego we wpływach dochodów budżetu państwa pobierane przez urzędy skarbowe w sprawozdawczości budżetowej	172
3.2. Zasady ogólne ewidencji dochodów z tytułu podatków i opłat oraz udziałów jednostki samorządu terytorialnego we wpływach dochodów budżetu państwa pobieranych przez urzędy skarbowe w księgach budżetu i urzędu jednostki samorządu terytorialnego	174
3.3. Ewidencja dochodów z tytułu podatków i opłat oraz udziałów jednostki samorządu terytorialnego we wpływach dochodów budżetu państwa pobieranych przez urzędy skarbowe w księgach budżetu jednostki samorządu terytorialnego	176
3.4. Ewidencja dochodów z tytułu podatków i opłat oraz udziałów jednostki samorządu terytorialnego we wpływach dochodów budżetu państwa pobieranych przez urzędy skarbowe w księgach urzędu jednostki samorządu terytorialnego	179
3.5. Przykłady ewidencji	182
3.5.1. Ewidencja dochodów z tytułu podatków i opłat pobieranych przez urzędy skarbowe w księgach budżetu i urzędu JST	182
3.5.2. Ewidencja dochodów z tytułu udziałów jednostki samorządu terytorialnego we wpływach podatku dochodowego od osób fizycznych	184
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	186
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi i klasyfikacją budżetową	187
5.1. Powiązania ze sprawozdawczością budżetową i klasyfikacją budżetową	187
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	187

Rozdział IV. Ewidencja dochodów z tytułu realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami (<i>Mieczysława Cellary</i>)	189
1. Wyjaśnienie pojęć	189
2. Komentarz	189
2.1. Dochód 5% z tytułu zadań zleconych	190
2.2. Dochód 25% z tytułu zadań zleconych – administrowanie nieruchomościami	190
2.3. Dochód 20% z tytułu zadań zleconych – należności od dłużnika alimentacyjnego	190
2.4. Dotacje celowe na zadania zlecone	190
2.5. Kwoty dotacji	191
2.6. Przekazywanie dotacji	191
2.7. Przeznaczenie dotacji celowej	191
2.8. Dotacje celowe na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej	192
2.9. Plany finansowe zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego	192
2.10. Terminy przekazywania do budżetu państwa przez zarząd JST pobranych dochodów budżetowych związanych z realizacją zadań zleconych	192
2.11. Odsetki od dochodów z zadań zleconych	193
2.12. Przekazywanie dochodów zleconych przez jednostki budżetowe do jednostek samorządu terytorialnego	193
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	194
3.1. Zasady ogólne	194
3.2. Ewidencja dochodów i odsetek z tytułu zadań zleconych	197
3.3. Przykład ewidencji zadań zleconych	202
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia księgowego	204
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi, w zakresie operacji finansowych oraz sprawozdaniami budżetowymi i klasyfikacją budżetową	205
5.1. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	205
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi	206
5.3. Powiązania ze sprawozdaniami z operacji finansowych	209
Rozdział V. Dochody z tytułu opłat w przedszkolach i szkołach (<i>Monika Kaczurak-Kozak</i>)	213
1. Wyjaśnienie pojęć	213
2. Komentarz	214
2.1. Wprowadzenie	214
2.2. Szkoły i przedszkola jako jednostki budżetowe	214
2.3. Wydzielony rachunek dochodów szkół i przedszkoli	215
2.4. Opłaty pobierane przez szkoły i przedszkola	217
2.4.1. Opłaty za wyżywienie w szkołach oraz przedszkolach	218

2.4.2. Opłaty za opiekę, wychowanie i naukę za godzinę przekraczającą czas bezpłatnego nauczania	221
2.4.3. Opłaty za wydawanie duplikatu świadectwa, dyplomu, legitymacji szkolnej lub przedszkolnej	222
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	223
3.1. Opłaty jako przychody (dochody) oświatowych jednostek budżetowych	223
3.2. Ogólne zasady ewidencji opłat w szkołach i przedszkolach	224
3.3. Charakter należności dotyczących pobieranych opłat oraz ich odpisów	226
3.4. Ewidencja opłat w sytuacji ich ujmowania na wydzielonym rachunku dochodów	231
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	233
5. Powiązania ze sprawozdawczością finansową i budżetową	235
5.1. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	235
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi	236
Rozdział VI. Wydzielony rachunek dochodów samorządowych jednostek oświatowych (<i>Lucyna Hanus, Mieczysława Cellary</i>)	237
1. Wstęp	237
2. Zasady ewidencji	239
2.1. Podstawy prawne prowadzenia rachunkowości w jednostkach oświatowych	239
2.2. Funkcjonowanie konta 132	239
2.3. Przeksięgowanie nadwyżki z konta 132 na konto 870	239
2.4. Sposoby dokonywania zwrotu nadwyżek z wydzielonego rachunku dochodów	240
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	241
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia księgowego	245
5. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi i finansowymi	246
5.1. Zasady konstrukcji sprawozdania Rb-34S z wykonania dochodów i wydatków na wydzielonym rachunku	246
5.2. Ujmowanie sald konta 225 w sprawozdaniu finansowym	249
Rozdział VII. Księgowanie VAT (<i>Małgorzata Wojtczak</i>)	251
1. Wyjaśnienie pojęć i zdarzeń	251
2. Komentarz	252
2.1. Przepisy ustawy o finansach publicznych	253
2.2. Przepisy ogólne ustawy o rachunkowości	253
2.3. Przepisy wykonawcze do ustawy o finansach publicznych	254
3. Schematy księgowe z wyjaśnieniami	257
4. Ustalenie zakładowego planu kont – uzgodnienie jednolitej ewidencji podatku od towarów i usług w jednostce budżetowej i samorządowym zakładzie budżetowym	268
4.1. Zagadnienia ogólne	268
4.2. Opis funkcjonowania rachunków bieżących – subkonta VAT	269

4.3. Opis funkcjonowania konta 225–1 „Rozliczenie VAT naliczonego” oraz jego analityki	270
4.4. Opis funkcjonowania konta 225–2 „Rozliczenie VAT należnego” i jego analityki	271
4.5. Opis funkcjonowania konta 225–3 „Rozliczenie VAT z Urzędem – deklaracja częstkowa” i jego analityki	272
5. Procedury kontrolne w zakresie przestrzegania postanowień zakładowego planu kont w jednostkach organizacyjnych i urzędzie JST	273
6. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	274
7. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi i klasyfikacją budżetową	275
7.1. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi i sprawozdaniami z operacji finansowych	275
7.2. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	275
7.3. Powiązania z klasyfikacją budżetową	276
Część III. Wydatki	
Rozdział I. Refundacja wydatków w jednostkach budżetowych (<i>Izabela Świderek</i>)	281
1. Wyjaśnienie pojęć	281
2. Komentarz	282
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	283
3.1. Sposób ujęcia w ewidencji księgowej	283
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	286
5. Powiązania ze sprawozdawczością budżetową i finansową	287
5.1. Powiązania ze sprawozdawczością budżetową	287
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	288
Rozdział II. Karty płatnicze w jednostkach sektora finansów publicznych (<i>Mieczysława Cellary</i>)	289
1. Wyjaśnienie pojęć	289
2. Komentarz	290
2.1. Rodzaje kart płatniczych i zasady ich funkcjonowania	290
2.2. Regulacje w zakresie kart płatniczych wynikające z ustawy o finansach publicznych	294
2.3. Zastosowanie kart płatniczych w jednostkach sektora finansów publicznych i korzyści wynikające z ich używania	297
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	298
3.1. Zasady ogólne	298
3.2. Zapłata kartą płatniczą za zakupione materiały i usługi	298
3.3. Zapłata kartą płatniczą za wydatki w czasie podróży służbowej	301
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	304
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi i budżetowymi, w zakresie operacji finansowych oraz klasyfikacją budżetową	305

5.1. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	305
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami z zakresu operacji finansowych oraz sprawozdaniami budżetowymi	306
5.3. Powiązania z klasyfikacją budżetową	308
Rozdział III. Niewygasające wydatki w jednostkach budżetu państwa i jednostkach samorządu terytorialnego (Mieczysława Cellary)	309
1. Niewygasające wydatki – wyjaśnienie pojęcia	309
2. Komentarz	309
2.1. Zasady ogólne ustalania wydatków niewygasających w jednostkach budżetu państwa i jednostkach samorządu terytorialnego	309
2.2. Zasady ustalania wydatków niewygasających w zakresie budżetu państwa	310
2.3. Zasady ustalania wydatków niewygasających w jednostkach samorządu terytorialnego	313
2.4. Środki pomocowe	315
2.5. Niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 FinPubU, a wydatki niewygasające	315
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	317
4. Powiązania ze sprawozdawczością	327
Rozdział IV. Zaangażowanie wydatków w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych (Mieczysława Cellary)	329
1. Zaangażowanie wydatków – wyjaśnienie pojęcia	329
2. Komentarz	329
2.1. Podstawy prawne zaangażowania	329
2.2. Zagadnienia ogólne	330
2.3. Przykład dotyczący angażowania planu finansowego państwowej jednostki budżetowej	334
3. Zasady ewidencji zaangażowania w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	334
3.1. Zasady ogólne	334
3.2. Przykład ewidencji zaangażowania wydatków budżetowych na kontach 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego” i 999 „Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat” w 2023 i 2024 r.	342
3.3. Przykłady ujęcia zaangażowania w jednostce budżetowej w ewidencji finansowo-księgowej	345
3.3.1. Zakup mebli	345
3.3.2. Zakup energii elektrycznej	345
3.3.3. Zakup usług telekomunikacyjnych	346
3.3.4. Zakup usług szkoleniowych	346
3.3.5. Umowa wieloletnia dotycząca świadczenia usług dozoru	347

4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	347
5. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi	349
Rozdział V. Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych (<i>Monika Kaczurak-Kozak</i>)	353
1. Wyjaśnienie pojęć	353
2. Komentarz	354
2.1. Wprowadzenie	354
2.2. Wydatki majątkowe w budżecie państwa – wydatki inwestycyjne państwowych jednostek budżetowych	355
2.3. Wydatki majątkowe w budżetach jednostek samorządu terytorialnego – wydatki inwestycyjne samorządowych jednostek budżetowych	357
2.4. Wydatki inwestycyjne w klasyfikacji budżetowej	358
2.5. Charakter inwestycji w jednostkach budżetowych – ulepszenie środków trwałych	360
2.6. Źródła finansowania inwestycji jednostek budżetowych	364
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	366
3.1. Podstawa prawna i zasady ewidencji księgowej wydatków inwestycyjnych jednostek budżetowych	366
3.2. Ogólne ujęcie wydatków w ewidencji księgowej jednostek budżetowych ...	367
3.3. Ujęcie inwestycji w ewidencji księgowej jednostki budżetowej – finansowanie ze środków budżetowych	369
3.4. Ujęcie inwestycji w ewidencji księgowej jednostki budżetowej – finansowanie z sum na zlecenie	373
3.5. Ujęcie inwestycji w ewidencji księgowej jednostki budżetowej – finansowanie z dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku	374
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	376
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi i budżetowymi	377
5.1. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	377
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi	378
 Część IV. Przychody i koszty	
Rozdział I. Darowizna (<i>Monika Kaczurak-Kozak</i>)	383
1. Wyjaśnienie pojęć	383
2. Komentarz	384
2.1. Wprowadzenie	384
2.2. Darowizna a nieodpłatne przekazanie (otrzymanie)	384
2.3. Wycena darowizny	386
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	387
3.1. Ujęcie darowizny w księgach rachunkowych jednostek sektora finansów publicznych	387

3.2. Ogólne zasady ewidencji darowizny w jednostkach budżetowych oraz samorządowych zakładach budżetowych	388
3.3. Darowizna na wydzielonym rachunku dochodów	394
4. Sposób udokumentowania – forma urządzenia ewidencyjnego	395
5. Powiązania ze sprawozdawczością finansową	396
Rozdział II. Ewidencja odsetek za zwłokę w zapłacie (Sebastian Bach)	399
1. Wyjaśnienie pojęć	399
2. Komentarz	399
2.1. Podstawy prawne ewidencji odsetek za zwłokę w zapłacie	399
2.2. Odsetki za zwłokę w zapłacie należne jednostce sektora finansów publicznych	400
2.3. Odsetki za zwłokę w zapłacie jako koszty finansowe	401
2.4. Odsetki a odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	401
2.5. Odpisy aktualizujące należności z tytułu odsetek za zwłokę	401
2.6. Moment ujęcia odsetek za zwłokę w zapłacie w urządzeniach księgowych ..	403
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	404
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	409
4.1. Prowadzenie ewidencji szczegółowej według dłużników	409
4.2. Dowody księgowe	410
4.2.1. Rodzaje dowodów księgowych będących podstawą ewidencji odsetek	410
4.2.2. Dowody księgowe dla odsetek od zaległości podatkowych	410
4.2.3. Dowody księgowe dla odsetek za zwłokę od świadczeń pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym	411
4.2.4. Nota księgowa	411
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi, w zakresie operacji finansowych i klasyfikacją budżetową	411
5.1. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	412
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami z operacji finansowych	413
5.3. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi i klasyfikacją budżetową	414
Rozdział III. Ewidencja należnych kosztów upomnienia (Sebastian Bach)	419
1. Wyjaśnienie pojęć	419
2. Komentarz	420
2.1. Koszty upomnienia	420
2.2. Zakres informacji zawartych w upomnieniu	420
2.3. Kolejność zaliczania wpłat na poczet kosztów upomnień	421
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	422
3.1. Zasady ogólne	422
3.1.1. Moment ujęcia w księgach przychodów z tytułu upomnień	422

3.1.2. Przychód z upomnień klasyfikowany do pozostałych kosztów operacyjnych	423
3.2. Schemat księgowy należnych kosztów upomnienia	423
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	424
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi, w zakresie operacji finansowych i klasyfikacją budżetową	425
5.1. Bilans jednostek budżetowych	425
5.2. Informacja dodatkowa	425
5.3. Sprawozdanie Rb-N	425
5.4. Sprawozdanie Rb-27S	426
5.5. Sprawozdanie Rb-27	426
5.6. Klasyfikacja budżetowa	427
Rozdział IV. Różnice kursowe (Bogdan Gajos)	429
1. Zagadnienia ogólne	429
2. Podstawy prawne w problematyce różnic kursowych	430
2.1. Ustawa o rachunkowości	430
2.2. Ustawa o finansach publicznych	430
2.3. Rozporządzenie w sprawie rachunkowości budżetowej	430
2.4. Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych	431
2.5. Ustawa o podatku od towarów i usług	432
2.6. Ustawa – Prawo dewizowe oraz Kodeks cywilny po zmianach	434
2.7. Wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach pomocy unijnej .	434
3. Zasady stosowania kursów walut	435
3.1. Kursy stosowane do wyceny aktywów i pasywów oraz operacji gospodarczych w walutach obcych	435
3.2. Dodatkowe uwagi, komentarze i wskazówki do stosowania kursów walut do wyceny	442
4. Schematy księgowania z wyjaśnieniami (wybrane przykłady)	446
4.1. Różnice kursowe przy wpływie z tytułu zapłaty należności wyrażonych w walutach obcych	446
4.2. Różnice kursowe przy płatnościach zobowiązań walutowych	446
4.3. Rozliczenia faktur wystawionych w euro przez podmioty polskie (rezydentów)	447
4.4. Rozliczenie kosztów zagranicznych podróży służbowych	449
4.5. Kompensata (potrącenie) sald należności i zobowiązań wyrażonych w walucie obcej	452
4.6. Odpisywanie (przedawnienie, umorzenie) sald wyrażonych w walucie obcej	453
4.7. Wycena sald walutowych na dzień przekazania środków trwałych do używania	455
4.8. Przewalutowanie sald walutowych na koniec roku	456
5. Sposób dokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	457

6. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi i budżetowymi	458
Rozdział V. Koszty i przychody na przełomie roku obrotowego	
(Mieczysława Cellary)	461
1. Wpływ nadrzędnych zasad rachunkowości przy ujmowaniu kosztów i przychodów na przełomie roku	461
2. Ujmowanie faktur wystawionych z datą następnego roku	462
3. Rozliczenia międzyokresowe czynne i bierne	463
3.1. Czynne rozliczenia międzyokresowe	463
3.2. Bierne rozliczenia międzyokresowe	464
3.3. Ewidencja księgowa rozliczeń międzyokresowych	465
4. Rezerwy na zobowiązania	470
5. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	473
6. Ograniczenia w zaciąganiu zobowiązań na przełomie roku wynikające z ustawy o finansach publicznych i przepisów wykonawczych do tej ustawy	475
Część V. Działalność finansowa	
Rozdział I. Kredyty i pożyczki w jednostkach samorządu terytorialnego	
(Mieczysława Cellary)	481
1. Wyjaśnienie pojęć i zdarzeń	481
1.1. Kredyt bankowy	481
1.2. Pożyczka	483
2. Komentarz	485
2.1. Wycena kredytów i pożyczek	485
2.2. Zasady zaciągania kredytów i pożyczek przez jednostki samorządu terytorialnego	486
2.2.1. Dług publiczny	486
2.2.2. Potrzeby pożyczkowe budżetu państwa i budżetu jednostki samorządu terytorialnego	488
2.2.3. Ograniczenia dotyczące zaciągania zobowiązań finansowych	491
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	492
3.1. Zasady ogólne	492
3.2. Koszty obsługi długu publicznego	493
3.3. Zasady ewidencji kredytów bankowych w księgach budżetów jednostek samorządu terytorialnego	493
3.4. Zasady ewidencji pożyczek w księgach budżetów jednostek samorządu terytorialnego	496
3.5. Zasady ewidencji odsetek od kredytów i pożyczek w księgach urzędu jednostki samorządu terytorialnego	497
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	497
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi i klasyfikacją budżetową	498

5.1. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi i sprawozdaniami z operacji finansowych	498
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi	500
5.3. Powiązania z klasyfikacją budżetową	501
Rozdział II. Tworzenie spółek prawa handlowego i przystępowanie do nich przez jednostki samorządu terytorialnego (<i>Mieczysława Cellary (pkt 1, 3, 4, 5), Paweł Michalski (pkt 2))</i>	503
1. Wyjaśnienie pojęć	503
2. Komentarz	504
2.1. Tworzenie spółek prawa handlowego przez jednostki samorządu terytorialnego	504
2.1.1. Informacje wstępne	504
2.1.2. Etapy tworzenia spółek prawa handlowego	505
2.2. Przystępowanie do istniejących spółek przez jednostki samorządu terytorialnego	507
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	508
3.1. Ewidencja nabywanych udziałów i akcji oraz wnoszonych aportów w postaci składników majątkowych	508
3.2. Ewidencja mienia zlikwidowanych jednostek	511
3.3. Ewidencja wniesienia aportu do spółki w wyniku przekształcenia samorządowego zakładu budżetowego	512
3.4. Ewidencja odpisów aktualizujących długoterminowe aktywa finansowe	513
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	518
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi i klasyfikacją budżetową	518
Rozdział III. Weksle – ewidencja w jednostkach budżetowych (<i>Lucyna Hanus</i>)	521
1. Weksel – wyjaśnienie pojęcia	521
2. Komentarz	521
2.1. Weksle obce	522
2.2. Weksel <i>in blanco</i>	523
2.3. Poręczenie wekslowe (aval)	523
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	525
3.1. Ewidencja weksli obcych	525
3.2. Ewidencja kredytu oraz weksla <i>in blanco</i> wystawionego tytułem jego zabezpieczenia	527
3.3. Księgowanie poręczeń wekslowych	530
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia księgowego	532
5. Powiązania ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi i klasyfikacją budżetową	532
Rozdział IV. Obligacje (<i>Lucyna Hanus</i>)	535
1. Wyjaśnienie pojęć	535
2. Komentarz	538

2.1. Obligacje komunalne	538
2.2. Emisja obligacji	538
2.3. Warunki emisji obligacji komunalnych	540
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	542
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia księgowego	546
5. Powiązanie ze sprawozdaniami finansowymi i budżetowymi	547
Rozdział V. Dług jednostki samorządu terytorialnego z tytułu nabycia nieruchomości z ceną rozłożoną na raty (Lucyna Hanus)	549
1. Wyjaśnienie pojęć	549
2. Komentarz	551
2.1. Przychody i rozchody budżetu JST	551
2.2. Dług JST spłacany wydatkami	551
2.3. Dyscyplina finansów publicznych	553
2.4. Limit zadłużenia – art. 243 FinPubU	553
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	554
3.1. Zasady ogólne	554
3.2. Ewidencja w księgach jednostki budżetowej nabycia nieruchomości z ceną rozłożoną na raty (przykład)	556
3.2.1. Ewidencja roku, w którym zaciągnięto zobowiązanie – rok N	556
3.2.2. Ewidencja w pierwszym roku spłaty zobowiązania – rok N+1	557
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	559
5. Powiązanie ze sprawozdaniami finansowymi, budżetowymi, w zakresie operacji finansowych i klasyfikacją budżetową (przykład)	559
5.1. Powiązania ze sprawozdaniem finansowym – rok N	560
5.2. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi i z operacji finansowych – rok N	562
5.3. Powiązania ze sprawozdaniem finansowym – rok N+1	563
5.4. Powiązania ze sprawozdaniami budżetowymi i z operacji finansowych – rok N+1	565
Część VI. Fundusze	
Rozdział I. Fundusz Pracy (Izabela Świderek)	569
1. Wyjaśnienie pojęć	569
2. Komentarz	570
2.1. Wprowadzenie	570
2.2. Wysokość, pobór i odprowadzanie składek na Fundusz Pracy	571
2.2.1. Pobór składek	571
2.2.2. Sankcje za nieodprowadzanie składek	571
2.2.3. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny	571
2.2.4. Obowiązek z kilku tytułów	571
2.3. Podmioty zobowiązane do opłat	572

2.4. Podmioty zwolnione z opłat	572
2.5. Przychody Funduszu Pracy jako funduszu celowego	574
2.6. Przeznaczenie środków Funduszu Pracy	575
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	576
3.1. Ogólne zasady ewidencji składek na Fundusz Pracy	576
3.2. Ewidencja składki na Fundusz Pracy	577
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	580
5. Powiązanie ze sprawozdawczością i klasyfikacją budżetową	580
Rozdział II. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Justyna Kisielewska)	583
1. Wyjaśnienie pojęć	583
2. Schematy księgowania	586
2.1. Ewidencja odpisu ZFŚS w jednostce budżetowej	586
2.2. Ewidencja stanu zwiększeń i zmniejszeń ZFŚS	586
2.3. Ewidencja świadczeń rzeczowych	588
2.4. Ewidencja dofinansowania wycieczek	588
2.5. Ewidencja dofinansowania do wczasów	589
2.6. Księgowanie udzielonej z ZFŚS zapomogi	590
2.7. Księgowanie udzielonej ze środków ZFŚS pożyczki mieszkaniowej	591
2.8. Ewidencja świadczenia urlopowego nauczycieli	592
2.9. Pożyczki na cele mieszkaniowe a VAT	593
3. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	594
4. Powiązania ze sprawozdawczością finansową	594
Część VII. Rozrachunki	
Rozdział I. Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń (Monika Kaczurak-Kozak)	599
1. Wyjaśnienie pojęć	599
2. Komentarz	600
2.1. Wprowadzenie	600
2.2. Zakres dokumentacji związanej ze stosunkiem pracy	601
2.3. Zasady dokonywania potrąceń z wynagrodzenia	604
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	607
3.1. Lista płac jako podstawa ewidencji księgowej	607
3.2. Ewidencja rozrachunków z tytułu wynagrodzeń	611
3.3. Ewidencja rozrachunków z ZUS z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	615
3.4. Ewidencja potrącenia zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i innych potrąceń	616
3.5. Przykład naliczenia i zaksięgowania listy płac	617
3.6. Ewidencja potrąceń z wynagrodzenia przewidzianych w art. 87 § 1 Kodeksu pracy	619
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	621

5. Powiązania ze sprawozdawczością finansową i budżetową	623
Rozdział II. Trzynastka (<i>Monika Kaczurak-Kozak</i>)	627
1. Wyjaśnienie pojęć	627
2. Komentarz	628
2.1. Wprowadzenie	628
2.2. Nabycie prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego	628
2.3. Wysokość dodatkowego wynagrodzenia rocznego i jego wypłata	630
2.4. Dodatkowe wynagrodzenie roczne w służbach mundurowych	632
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	633
3.1. Zasady ewidencji księgowej dodatkowego wynagrodzenia rocznego	633
3.2. Ewidencja księgowa dodatkowego wynagrodzenia rocznego	635
3.3. Przykład sposobu naliczenia i zaksięgowania dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracownika	639
4. Sposób udokumentowania/forma urządzenia ewidencyjnego	641
5. Powiązania ze sprawozdawczością finansową i budżetową	643
Część VIII. Inne księgowania	
Rozdział I. Środki europejskie (<i>Lucyna Hanus</i>)	647
1. Wyjaśnienie pojęć	647
2. Komentarz wprowadzający	650
2.1. Ustawowa definicja środków europejskich	650
2.2. Specyfika budżetu środków europejskich	651
2.3. Wykonywanie budżetu środków europejskich	651
2.4. Płatności i ich zlecenia	652
2.5. Konsekwencje nieterminowego rozliczenia płatności zaliczkowej	652
2.6. Rachunek bankowy środków europejskich	654
2.7. Współfinansowanie krajowe projektów	655
2.8. Klasyfikacja dochodów z tytułu płatności	655
3. Ramowe plany kont	660
4. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	668
Rozdział II. Ewidencja księgowa umów partnerstwa publiczno-prywatnego w jednostkach samorządu terytorialnego (<i>Bogdan Gajos</i>)	675
1. Wyjaśnienie pojęć	675
2. Komentarz	676
2.1. Regulacje prawne w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego	676
2.2. Partnerstwo publiczno-prywatne w polityce rachunkowości	678
2.3. Przychody i koszty związane z realizacją umów o partnerstwie i umów koncesji	683
2.3.1. Strona publiczna	683

2.3.2. Ujęcie przychodów i kosztów w rachunkowości u partnera prywatnego	684
2.4. Partnerstwo publiczno-prywatne a dług publiczny	685
3. Wytyczne KSR 10 w zakresie ujmowania przychodów i kosztów	687
3.1. Zasady ujmowania umów	687
3.2. Ujmowanie aktywów finansowych lub/i WNiP przez stronę prywatną	687
3.3. Ujmowanie przychodów	688
3.4. Ujmowanie kosztów	688
3.5. Aktywa i zobowiązania	689
3.6. Wartość początkowa	689
3.7. Amortyzacja aktywów	691
3.8. Zakończenie umowy	691
3.9. Zobowiązania długoterminowe	692
3.10. Stopień zaawansowania prac	693
3.11. Zasady ujęcia w księgach	693
3.11.1. Podstawowe zasady ujęcia w księgach rachunkowych strony publicznej zdarzeń wynikających z realizacji umowy, w odniesieniu do której strona publiczna wykazuje zobowiązania długoterminowe lub rozliczenia międzyokresowe przychodów	693
3.11.2. Prezentacja i ujawnianie informacji o umowach o partnerstwie i umowach koncesji	694
4. Powiązania ze sprawozdawczością finansową oraz budżetową	699
Rozdział III. Rezerwy w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych (Janina Bielak)	701
1. Wprowadzenie	701
1.1. Zasada memoriału i współmierności oraz zasada ostrożności a obowiązek tworzenia rezerw	702
1.2. Zasada istotności w odniesieniu do rezerw	702
2. Definicja i interpretacja rezerw	702
2.1. Informacje ogólne	702
2.2. Rezerwy na odroczony podatek dochodowy (art. 37 ust. 5 ustawy o rachunkowości)	707
2.3. Rezerwy z art. 35d ustawy o rachunkowości	708
2.4. Rezerwy na koszty i straty spowodowane zaniechaniem lub utratą zdolności do kontynuacji działalności	709
2.5. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy o rachunkowości)	709
3. Zasady wyceny rezerw	711
4. Ewidencja rezerw	714
4.1. Ewidencja tzw. klasycznych rezerw na zobowiązania	714
4.2. Ewidencja biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów mających charakter rezerw	722

5. Prezentacja rezerw w sprawozdaniu finansowym	725
6. Polskie przepisy a IPSAS Nr 19 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”	727

Przejdź do księgarni →

ksiegarnia.beck.pl